

**Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет**

НОВА ФІЛОЛОГІЯ

Збірник наукових праць

№ 90

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

КОРПУСНО-ПРИКЛАДНЕ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Дем'янчук Ю. І.

кандидат економічних наук,

викладач кафедри іноземних мов та перекладознавства

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

вул. Клепарівська, 3, Львів, Україна

orcid.org/000-0001-8722-5568

y.demianchuk@gmail.com

Ключові слова: *корпусно-прикладне перекладознавство, корпусно-автоматизований напрям, корпусно-галузевий напрям, корпусно-прикладний напрям, корпусно-стилістичний напрям, корпусно-лексикографічний напрям дослідження.*

У статті розглянуто основні напрями наукових досліджень в царині корпусно-прикладного перекладознавства. Доведено, що представники корпусно-автоматизованого напрямку дослідження зосереджені на розробці систем автоматизації перекладу з використанням корпусних даних та машинного навчання. З'ясовано, що корпусно-галузевий напрям спрямований на поліпшення процесу перекладу текстів пріоритетних й потенційних галузей науки. У науковій розвідці значну увагу приділено корпусній стилістиці тексту, що представляє корпусно-стилістичний напрям дослідження, й фокусується на стилістичних аспектах перекладу за допомогою корпусних даних. Виявлено, що корпусна лексикографія сприяє розробці різноманітних лексикографічних ресурсів для підтримки перекладачів у пошуку відповідних еквівалентів у цільовій мові. Доведено, що комплексне застосування корпусно-прикладного напрямку дослідження полягає у виокремленні закономірностей перекладацької діяльності у цій царині. Як свідчить аналіз текстового матеріалу, корпусно-прикладний напрям дослідження слугує опорною зоною у галузі локалізації програмного забезпечення, де моделювання програм перекладу сприяють адаптації інформаційних програм до розкриття міжмовних семантико-структурних відповідностей. Обґрунтовано вплив основних напрямів корпусно-прикладного перекладознавства на універсальну корпусно-перекладознавчу кореляцію, яка виявляється в тому, що своєрідність перекладу не сприймається як монолітне моделювання, а виявляє свою диференційність. У науковій роботі також окреслено актуальні для сучасного перекладознавства науково-орієнтовані принципи переосмислення поняття перекладу в корпусній та прикладній лінгвістиці, серед яких транснаціональний інтеракціонізм, інтерперсональний конструктивізм та семантична прецизійність. Запропонована класифікація дозволяє зрозуміти особливості та переваги використання корпусних даних та автоматизованих технологій у розкритті функціонального призначення текстів і сприяє розширенню дифузних меж дослідження шляхом подальшого розвитку галузі перекладознавства. Визначені напрями дослідження корпусно-прикладного перекладознавства є важливими інструментами для покращення процесу перекладу загалом, забезпечуючи більш точний та ефективний переклад текстів у різних галузевих сферах.

CORPUS-APPLIED TRANSLATION STUDIES: KEY RESEARCH DIRECTIONS

Demyanchuk Yu. I.

*Candidate of Economic Sciences,
Lecturer at the Department of English Language at the Foreign Languages
and Translation Studies
Lviv State University of Life Safety
Kleparivska str., 3, Lviv, Ukraine
orcid.org/000-0001-8722-5568
y.demianchuk@gmail.com*

Key words: *corpus-applied translation studies, corpus-automated direction, corpus-specialized direction, corpus-applied direction, corpus-stylistic direction, corpus-lexicographic research direction.*

This article is focused on the main research directions in corpus-applied translation studies. The corpus-automated direction is aimed at the development of translation automation systems using corpus data and machine learning. Additionally, the corpus-specialized direction aims to improve the translation process of domain-specific texts. Significant attention is given to corpus stylistics, and to the corpus-stylistic direction which explores the stylistic aspects of translation through corpus data. Furthermore, corpus-lexicographic direction is examined, contributing to the development of various lexicographic resources to support translators in finding appropriate equivalents in the target language.

This approach enriches students' knowledge of corpus text analysis, automated translation, and stylistic aspects of translation. The results can enhance the training of future translators, enabling them to effectively utilize corpus resources and provide high-quality translations in various fields. The condensed findings of this research serve as valuable material for both theoretical and practical investigations, helping linguists understand and develop professional competence in corpus-applied translation studies. The scientific paper also outlines the relevant principles for modern translation studies in corpus and applied linguistics, including transnational interactionism, interpersonal constructivism, and semantic precision. The proposed classification allows understanding the peculiarities and advantages of using corpus data and automated technologies in revealing the functional purpose of texts and contributes to expanding the diffuse boundaries of research through further development of the field of translation studies.

The main research directions are essential tools for studying the discipline of corpus-applied translation studies and contribute to improving the translation process, ensuring more accurate and efficient translations in various specialized domains.

Постановка проблеми. Необхідність вивчення та розробки методів і підходів, спрямованих на вдосконалення процесу перекладу за допомогою корпусних даних та їх застосування в перекладацькій діяльності, вимагає вирішення проблеми аналізу і розуміння не лише соціального, культурного, лінгвістичного, естетичного, історичного, інформаційного явища перекладу, а й розуміння його як відображувально-творчого та продуктивно-творчого процесу.

Актуальні проблеми теорії та практики перекладу полягають у розробці ефективних технологій використання корпусних ресурсів для

поліпшення процесу відтворення текстів у різних галузях науки та забезпечення якісного перекладу з урахуванням стилістичних аспектів мови та мовлення [1, с. 250–253]. Ідентифікація та вирішення цих проблем сприятимуть підвищенню рівня підготовки перекладачів та розвитку їхньої професійної компетенції в галузі корпусно-прикладного перекладознавства.

Здійснюючи огляд сучасного стану розвитку перекладознавчої діяльності як самостійної галузі прикладної лінгвістики [2, с. 376], А. Г. Гудманян, А. В. Сітко і Г. Г. Єнчева у науковій праці «Вступ до перекладознавства» [1, с. 250–253] висвітлю-

ють широкий спектр тем, починаючи з історії перекладознавства та закінчуючи методами перекладу та особливостями міжкультурної комунікації. Надано комплексний огляд основних теоретичних підходів до перекладу, а також практичні поради та стратегії, які можна використовувати під час перекладу різножанрових текстів. Наукове дослідження є логічно-імплікованим цінним ресурсом для тих, хто бажає вивчити основи перекладознавства.

Окремої уваги заслуговує монографія Олександра Ребрія «Сучасні концепції творчості у перекладі» [2, с. 376], що продукує на лексико-семантичному представленні нові наукові знання. У своєму дослідженні науковець розглянув творчість як «провідну онтологічну властивість перекладу, що характеризує його діяльнісний (когнітивно-дискурсивний) та продуктивний аспекти (міжмовний)» [2, с. 376]. У руслі перекладознавства Олександр Ребрій виокремив та проаналізував три сучасні концепції творчості у перекладі – мовоцентричну, текстоцентричну та діяльнісноцентричну. Революційним є його твердження про те, що комплексний підхід до процесу перекладу дозволяє переосмислити поняття творчості на новій теоретико-методологічній платформі, сформованій внаслідок взаємодії актуальних наукових принципів антропоцентризму, міждисциплінарності та релятивізму [2, с. 376].

На відкрите протистояння з теоріями перекладу своїх попередників зважився Ів Гамб'є, науковець університету Турку у Фінляндії, який наполягає на потребі поєднання етимології книг, історії медіа, культурологічних студій, походження знань (включаючи появу енциклопедій та методів їхньої класифікації), історії освіти (від ієрархічного розподілу організацій, вищих навчальних закладів до віртуальних університетів та електронних ресурсів), щоб зрозуміти історію перекладу як типу передачі історіографічних досліджень суспільства [3]. Так, у статті «Зміна та наступність у перекладі. Оновлення комунікації у глобалізованому світі» (“Change and Continuity in Translation. Renewing Communication in a Globalised World”) (2020), науковець підкреслює, що швидкі зміни технологій сьогодні відкривають нові пріоритети, нові спеціалізації, нові комунікації, які розвивають багато кордонів. У такій перспективі Ів Гамб'є задає риторичне питання «чи потрібно нам зберігати окремі дослідження перекладу, адаптації?»

Отож, у результаті розширення сфер функціонування перекладу з'являються релевантно зорієнтовані наукові галузі, як-от, корпусна і прикладна лінгвістика, які внесли значний вклад у розуміння процесу перекладу та розробку перекладознавчих методів та теорій. Детальний розгляд основ-

них напрямів корпусно-прикладного перекладознавства є актуальним і важливим, оскільки вони відображають сучасні потреби та виклики у галузі перекладознавства. Представлені в науковій праці напрями дослідження спрямовані на вдосконалення та розширення існуючої системи прийомів усіх форм, видів та жанрів перекладу, які ґрунтуються на корпусних даних та автоматизованих технологіях. Потреба в поглибленому вивченні корпусних підходів та автоматизованих інструментаріїв в лінгвістичній інтерпретації тексту підсилює вирішення складних питань оптимізації алгоритмічних основ модульного принципу побудови процесу перекладу. Крім того, вивчення галузевих особливостей перекладу в корпусному контексті дозволяє забезпечити якісне відтворення вузькоспеціалізованої лексики.

Метою статті є вироблення та втілення комплексного й систематизованого аналізу напрямів дослідження в корпусно-прикладному перекладознавстві. **Об'єктом** дослідження виступає феномен корпусно-прикладного перекладознавства з позицій п'ятирівневої архітектури напрямів дослідження. **Предметом** дослідження, відповідно, постають дидактичні матеріали, теорії перекладу, моделі процесу перекладу, способи та механізми реалізації напрямів дослідження в корпусно-прикладному перекладознавстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Корпусно-прикладне перекладознавство включає різноманітні напрями досліджень, які спрямовані на вирішення конкретних проблем і завдань у галузі перекладу. Акцентування основних напрямів дослідження в корпусно-прикладному перекладознавстві здійснюється за допомогою експресивного атрибута – корпусу текстів. Тому характеризувальна й ідентифікувальна роль корпусу текстів в корпусно-прикладному перекладознавстві зростає. Підкреслення значення напрямів дослідження з метою посилення логічної виразності корпусно-прикладного перекладознавства демонструють наступні різновиди:

Корпусно-автоматизований. Неодмінною умовою такого напрямку дослідження є розробка та вдосконалення системи автоматизації перекладу, яка зазвичай включає корпусні дані і машинне навчання для поліпшення якості перекладу та забезпечення більш точного й швидкого перекладу тексту. Як слушно вважають деякі дослідники (Р. Ахароні, М. Джонсон, О. Фірат), сучасна технологія машинного перекладу базується на аналізі великої кількості текстів в обох мовах, що репрезентовані в корпусах текстів [4, с. 3874–3884]. Відповідно до такого тлумачення, методи машинного навчання та статистичного моделювання застосовуються до наукового обґрунтування інтерпретації тексту його лінгвістичних відповідностей та перекладних варіантів.

Процедура аплікації корпусно-автоматизованого принципу в корпусно-прикладному перекладознавстві містить такі етапи: 1) *побудова* корпусу текстів, який підлягає експериментальному аналізу й використовується для створення бази даних для перекладу; 2) *попередня обробка даних*, до скласифікованої вибірки застосовують різні техніки попередньої обробки, такі як токенізація, лематизація та вилучення стоп-слів для покращення якості перекладу; 3) *побудова статистичних моделей*, таких як модель n-грам, яка аналізує послідовність слів та їх частотність у корпусі текстів для визначення найбільш ймовірних перекладних варіантів; 4) *генерація перекладу* демонструє послідовність основних статистичних моделей, які використовують розроблені алгоритми генерації тексту для автоматизованого перекладу; 5) *оцінка та покращення* автоматизованого перекладу реалізується за допомогою метрик, таких як точність перекладу, зрозумілість та флюентність. Залучаються експерти-перекладачі для оцінки та виправлення недоліків автоматизованого перекладу.

Прагматичне навантаження корпусно-автоматизованого принципу в корпусно-прикладному перекладознавстві виявляється у двох концепціях: по-перше, у нашому прагненні покращити моделі перекладу. До такої концепції передусім належить включення додаткових корпусних даних, вдосконалення алгоритмів програмного забезпечення, використання контекстуальних моделей або застосування глибинного навчання; по-друге, процес постійного вдосконалення відбувається на основі зворотного зв'язку з користувачами та спеціалістами у галузі перекладу.

Особливості *корпусно-прикладного* напрямку при вивченні дисципліни «корпусно-прикладне перекладознавство» є важливим аспектом підготовки майбутніх перекладачів та розвитку їхньої професійної компетенції у перекладацькій діяльності. Це напрям дослідження, який спрямований на окреслення оптимальних засобів реалізації корпусних підходів у практичних перекладних задачах (граматико-перекладних і текстуально-перекладних). Його актуальність полягає в тому, що в сучасному світі переклад вимагає швидкості, точності та високої якості, а використання корпусних даних та інструментів прикладної лінгвістики може суттєво полегшити та покращити цей процес. Корпусно-прикладний напрям є опорною зоною у галузі локалізації програмного забезпечення, в якій використовуються спеціалізовані корпуси текстів для перекладу і адаптації інформаційних програм до розкриття міжмовних семантико-структурних відповідностей.

Корпусно-прикладний напрям породжує збільшення обсягу наукових студій в таких аспектах: 1) *вивчення лінгвістичних особливостей* (стиліс-

тичні варіації, граматичні конструкції, семантичні відтінки та лексичні засоби на основі аналізу корпусних даних). Зокрема, студенти вивчають мову імпліковану й закодовану у внутрішню форму мовних одиниць корпусної бази даних, що дозволяє їм краще зрозуміти евристичний потенціал лінгвістичного зображення лексико-семантичної структури окремих слів і виразів; 2) *вироблення перекладацьких стратегій* допомагає студентам розвивати навички вибору оптимальних перекладацьких тактик на основі аналізу перекладних текстів у корпусі. Вони вивчають різні варіанти перекладу, порівнюють їх ефективність та вибирають найбільш валідний варіант без втрати контексту при відтворенні; 3) *використання різних перекладацьких інструментів*, які базуються на корпусних даних для вдосконалення технічних прийомів відтворення тексту. Цей процес спрямований на асиміляцію програм автоматизованого перекладу, термінологічних баз даних, конкордансів та інших інструментів, які допомагають знайти відповідні перекладні варіанти, виявити смислову багатшаровість та виразити семантичну відповідність у перекладі; 4) *дослідження у галузі перекладознавства* спонукає студентів до проведення експериментальних досліджень з використанням корпусних даних. Студенти можуть екстраполювати власні перекладні варіанти, вивчати стилістичні особливості, досліджувати лексикографічні аспекти перекладу та вносити свій внесок у розвиток корпусно-прикладного перекладознавства.

Корпусно-галузевий напрям досліджень є підгалуззю корпусно-прикладного перекладознавства, що сприяє вдосконаленню процесу перекладу текстів галузевого спрямування. Ця область дослідження поєднує методи та підходи корпусного аналізу з вивченням специфічних особливостей галузевих текстів та «правил нормативного використання перекладачем мови перекладу» [5, с. 51–56]. В основу корпусно-галузевого аналізу покладено ряд інформаційних настанов, які передбачають використання корпусу текстів, важливими елементами якого є тексти на військову тематику, тексти економічної сфери, тексти нормативно-правових актів тощо. Комплексне поняття еволюційної бази даних (репозитарію корпусно-галузевих текстів) охоплює різноманітні грані автентичних текстів, які є репрезентативними для певної галузі, й складають унікальну єдність технічних прийомів, ряду конструктивних дій перекладача й передають засобами корпусної лінгвістики смислову домінанту. Нерозривний зв'язок в параметризованій базі даних дозволяє аналізувати та вивчати лінгвістичні, стилістичні, термінологічні та інші особливості цих текстів. У погляді на прикладний аспект перекладу, зокрема, функціональний, контекстуально-адаптаційний, кон-

систентний, мовно-стильовий дослідження в спеціалізованих галузях мають практичну спрямованість. Вони сприяють розробці ефективних перекладацьких стратегій і інструментів, які враховують специфіку конкретної галузі її закодовані мовні знаки, систему розпізнавальних критеріїв і так, чи інакше відповідають сформованому запиту. До слова, дослідження вузькогалузевих спеціальностей допомагає *визначити* кращі *перекладні еквіваленти* для якісного відтворення перекладу в певному контексті; *виявити та аналізувати* специфічну *термінологічну лексику*; *сформувати галузеві термінологічні бази даних та глосарії*, які полегшують перекладачам розуміння та використання фахово-маркованої лексики; *врахувати особливості комунікативних ситуацій*, в яких використовуються переклади, а саме, метаперекладацькі фактори та потреби цільової аудиторії. Такий дихотомічний поділ проглядаємо у встановленні ключових стратегій перекладу, які покликані вітворювати не лише контекст оточення слова, але й враховувати специфіку комунікативного акту, ефективного обміну інформацією, що дозволяє інтерпретувати актуальний смисл досліджуваного фрагменту мовлення, залучати практично-орієнтований підхід, сприяти поліпшенню професійної підготовки перекладачів і розвитку перекладацької практики.

Корпусно-стилістичний напрям спрямований на вивчення стилістичних реалій перекладу, виражених за допомогою корпусних даних. Дослідники аналізують стилістичні особливості оригінальних текстів та їх перекладів, виявляють стилістичні подібності та відмінності між мовами, які сприяють маніфестації адекватного перекладу й ідіостилію автора. Розповсюдження наукових текстів та їхня значущість у розвитку конверсаційного дискурсу ведуть до виокремлення оказіоналізмів в корпусі текстів. Потрактуючи конверсаційний дискурс корпусно-лінгвістичним явищем, А. Слипушова вважає, що конверсаційні тексти функціонують в особливому корпусно-лінгвістичному просторі – у семіосфері спонтанного мовлення [6, с. 61–65]. Постулювання корпусної стилістики в корпусному-перекладознавстві плюралізує цінні орієнтири тексту (смісл тексту), різноманітні аспекти мовлення, які впливають на виразність, ефективність і естетичність перекладу. Це одиниці різнобарвного лінгвістичного статусу (лексеми, термінологічні словосполучення, ідіоми, колокації, оказіоналізми, синтагми), що експлікують уніфіковані стилі мовлення в корпусі текстів. Насиченість корпусу текстів термінами, термінологічними сполуками, загальнонауковою лексикою розставляє своєрідні граматичні акценти. Граматичний стиль мовлення визначається синтаксичною орга-

нізацією тексту, включаючи типи речень, порядок слів у реченні, використання різних частин мови, послідовність структури речення, які репрезентують найбільш розповсюжені погляди на компоненти інституціонального дискурсу [7, с. 7–17]. Ракурс відтворення різних стилів мовлення в корпусі відзначається своєрідними особливостями у граматичній побудові речень. Майстерне оперування граматичними характеристиками речення, морфологічними, словотвірними й стилістичними засобами оригінального тексту та еквівалентними варіаціями у мові-реципієнті формує уявлення про новітні корпусно-стилістичні феномени перекладу. Послідовність застосування корпусної стилістики перекладу продовжується тлумаченням різних риторичних засобів, які надають тексту ефектності та виразності. Це можуть бути метафори, порівняння, алегорії, гіперболи та інші риторичні прийоми, втілені в мовну форму корпусу текстів, які підсилюють ідіостиль авторської інтенції. Одним із наслідків впливу стилістики на перекладацьку рецепцію корпусно-стилістичної кореляції стали категорії тексту (категорія комунікативності, інформативності, зв'язності, цілісності, членованості, завершеності, референційності, інтертекстуальності) й поширення уявлення про засоби їх вираження.

З-поміж корпусно-прикладних інструментів стилістики, варто відзначити й фоностилістику. Принагідно зауважимо, що фоностилістика відноситься до звукового оформлення тексту, включаючи вимову, інтонацію та ритм [8, с. 270].

В основі сучасної корпусної фоностилістики лежать: фонетичний і стилістичний аналіз. Фонетичний аналіз передбачає вивчення звукової моделі мови і її вплив на сприйняття та вираження стильових особливостей тексту. Корпусні дані дозволяють досліджувати фонетичні варіації (обов'язкові, позиційні, комбінаторні, факультативні варіанти фонем) [9, с. 226], їхню трансформацію й еквівалентне відтворення в перекладі. Відповідно стилістичний аналіз демонструє стильові особливості мовлення, такі як вживання лексичних засобів, граматичних конструкцій, фразеологізмів, метафоричних виразів тощо. З огляду на вище викладені міркування, корпусні дані дозволяють виявити стилістичні варіації в різних текстах і мовленнєвих жанрах. Саме тому залучення стилістики до процесу перекладу в корпусі текстів видається логічним прийомом, а вибір стратегій перекладу – алгоритмом застосування представленої методики.

Корпусно-лексикографічний напрям сприяє розробці лексикографічних ресурсів, таких як лінгвістичні, тлумачні, етимологічні, орфографічні, орфоепічні, історичні, фразеологічні, термінологічні, частотні словники, тезауруси та глосарії,

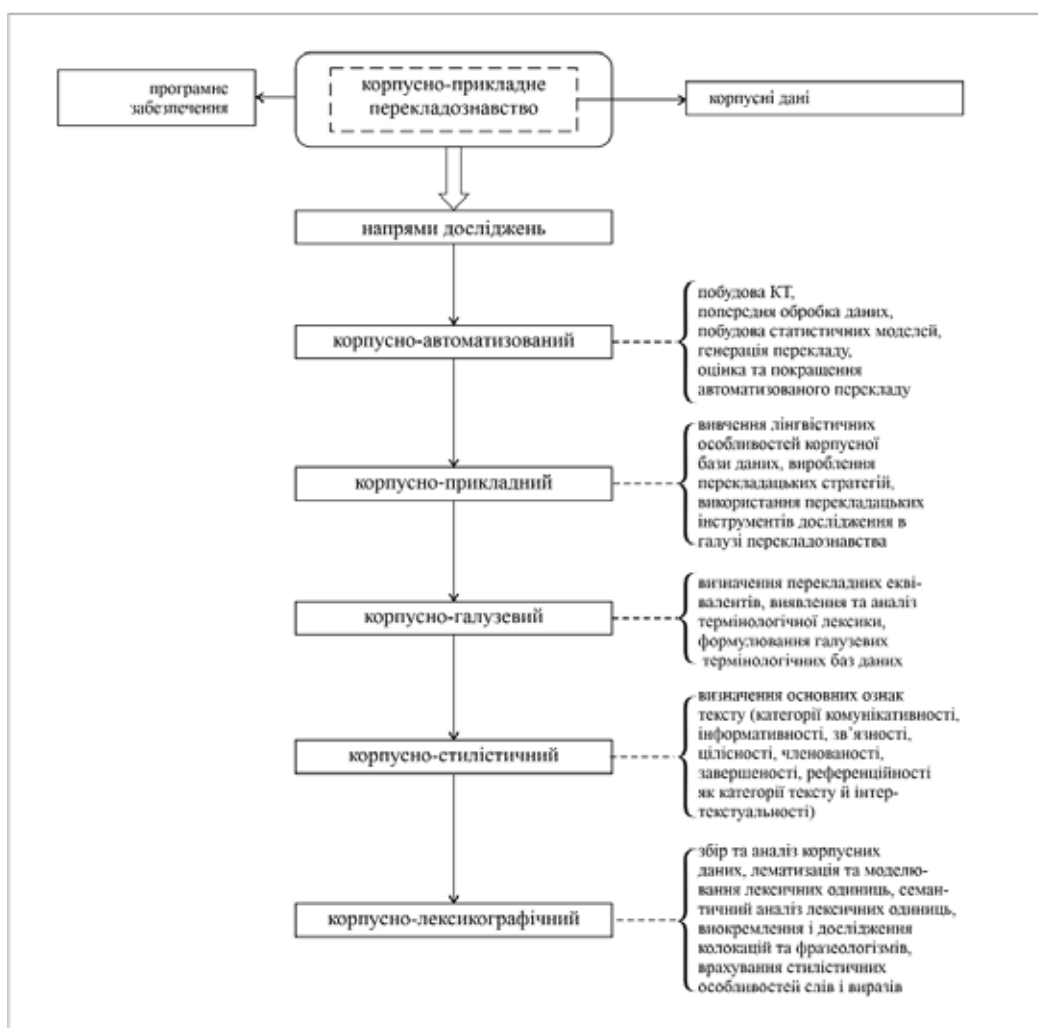
які допомагають перекладачам знайти відповідний еквівалент для слів і виразів у цільовій мові.

Корпусна лексикографія у межах корпусно-прикладного перекладознавства охоплює такі стадії імплементації: 1) *збір та аналіз корпусних даних*, що комплексно виявляються в текстових патернах різних жанрів та стилів мовлення; 2) *лематизація та моделювання лексичних одиниць* (встановлення базової форми лексичних одиниць) за допомогою лематизаторів або ручного аналізу. Кожній лексикографічній формі слова приписують спеціальні мітки або теги, що вказують на її властивості та контекстуальні особливості. Ці мітки включають такі дані, як частота вживання лексичних одиниць, стилістичні характеристики, граматичні особливості, семантичні відтінки, лексичні перекладні еквіваленти. На думку, О. Жежеруна і О. Смиша, теги дозволяють користувачам лексикографічних ресурсів швидко віднайти потрібні слова або вирази, зрозуміти їх значення та контек-

стуальне вживання, а також розпізнати перекладацькі відповідності [10, с. 71–80]; 3) *семантичний аналіз лексичних одиниць* полягає у встановленні їхніх значень, конотацій, синонімів, антонімів та інших семантичних відношень; 4) *виокремлення і дослідження колокацій* (частотних сполучень слів) та *фразеологізмів* (усталених виразів) в корпусно-прикладному перекладознавстві допомагає встановити типові сполучення слів у мовленнєвих контекстах та забезпечити більш точний варіант перекладу; 5) *врахування стилістичних особливостей слів і виразів*, виявлених в корпусі текстів. Це засвідчує, що при побудові лексикографічних ресурсів враховуються відтінки стилю мовлення, а також контекстуальні варіації.

Відповідно, корпусно-прикладне перекладознавство відображає різноманітні напрями досліджень, що проілюстровано в блок-схемі 1.

Ключовими одиницями вербального представлення аналізованої п'ятирівневої архітектури

Рис. 1. П'ятирівнева архітектура напрямів дослідження в корпусно-прикладному перекладознавстві

напрямів дослідження в корпусно-прикладному перекладознавстві є **транснаціональний інтеракціонізм, інтерперсональний конструктивізм та семантична прецизійність**, в яких ми пропонуємо нові науково-орієнтовані принципи для переосмислення поняття перекладу в корпусній й прикладній лінгвістиці.

Транснаціональний інтеракціонізм відображає важливий аспект дослідження перекладу, а саме активну взаємодію між різними культурами та мовними спільнотами у процесі відтворення тексту. Цей принцип враховує не лише індивідуальний аспект сприйняття та продукції текстів, але й вплив культурних, соціальних та політичних контекстів на перекладацьку діяльність. Транснаціональний інтеракціонізм підкреслює важливість розуміння перекладу як активного процесу моделювання взаємодії, в якому відбувається постійний обмін ідей, цінностей, норм та знань між різними культурами. Цей підхід сприяє розширенню перекладацьких досліджень, оскільки враховує транснаціональні виміри і вплив глобалізації на перекладацьку практику.

Інтерперсональний конструктивізм відображає новий погляд на дослідження трансформації тексту, який акцентує увагу на складній та взаємозалежній природі перекладу в контексті взаємодії між перекладачами. В основі принципу інтерперсонального конструктивізму лежить переклад як соціальний конструкт, що формується та розвивається в результаті міжособистісної взаємодії та композиції термінологічного паралелізму у вхідній та вихідній мові. У нашому науковому дослідженні інтерперсональний конструктивізм вписується в розуміння перекладацької діяльності як діалогу, у якому перекладачі співпрацюють, а формування й сприйняття цієї інтеракції генералізується в інтерпретації тексту. Варто звернути увагу на те, що інтерперсональний конструктивізм дозволяє переглянути поняття перекладу на новій теоретико-методологічній платформі, яка враховує взаємодію різних актуальних наукових аспектів, таких як когнітивність, суб'єктивність, соціальність та мовна специфіка. Загалом, зазначений підхід включає процеси транснаціонального соліпсизму, що підкреслює важливість взаємодії між різними культурами та мовами у процесі перекладу. Водночас, інтегративність і мереживність відображають комплексний характер перекладу, де текст та контекст взаємодіють у взаємозалежному способі, а перекладачі стають активними учасниками цього взаємодійного процесу.

У нашому розумінні **семантична прецизійність** вказує на необхідність досягнення точності та адекватності у використанні термінів та понять в галузі корпусно-прикладного перекладознавства. Семантична прецизійність означає, що кожен

термін, ужитий в корпусі текстів має однозначне та тотожне значення, що сприяє уникненню неоднозначностей й розбіжностей у тлумаченні мовних одиниць. Дотримання принципу семантичної прецизійності має велике значення у наукових дослідженнях, що сприяє точному вираженню ідей та концепцій, допомагає уникнути спотворення процесу узагальнення змісту термінологічних понять, відображає розвиток методології та стандартів дослідження, а також вдосконалені методи та підходи у галузі корпусно-прикладного перекладознавства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Кожен із напрямів дослідження в корпусно-прикладному перекладознавстві вносить свій важливий внесок у покращення процесу перекладу, розвиток перекладознавчих студій та вдосконалення перекладацької діяльності. Інтеграція корпусних методів і даних у дослідження та практику перекладу передбачає точність викладу та забезпечення однозначності трактування представленої інформації. Відкриття й розширення функціональних залежностей між прикладною лінгвістикою, корпусною лінгвістикою та перекладознавством виявляють потенціал цієї дисципліни у забезпеченні адекватних та високоякісних перекладів у різних сферах перекладацької діяльності. Специфіка представлення п'ятирівневої архітектури напрямів дослідження в корпусно-прикладному перекладознавстві полягає у вербалізації ознакових характеристик нових науково-орієнтованих принципів для переосмислення поняття перекладу в корпусній та прикладній лінгвістиці за допомогою транснаціонального інтеракціонізму, інтерперсонального конструктивізму та семантичної прецизійності.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в імplementації теоретичних постулатів в практику дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гудманян А. Г., Сітко А. В., Єнчева Г. Г. Вступ до перекладознавства : навч. посіб. Вінниця : Нова Кн., 2017. С. 295.
2. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. С. 376.
3. Gambier Y. (2020) Change and Continuity in Translation. *Renewing Communication in a Globalised World*. no. 37, DOI: <https://doi.org/10.5755/j01.sal.1.37.27760>
4. Aharoni R., Johnson M., Firat O. (2019) "Massively Multilingual Neural Machine Translation." In Proceedings of the 2019 Conference of the North American Chapter of the Association for Computational Linguistics: *Human Language Technologies*, vol. 1, pp. 3874–3884.

5. Гапоненко Л. П. Переклад і нормативні аспекти перекладу. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2015. Т. 13. С. 51–56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2015_13_9 (дата звернення: 6.06.2023).
  6. Слипушова А. Дискурс батько-дитина в анімаційному серіалі «Family Guy»: корпусний аналіз. *Синопис: текст, контекст, медіа*, 2020. № 26(2). С. 61–65. URL: <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2020.2.6> (дата звернення: 6.06.2023).
  7. Бабелюк О. А. Стилiстичнi засоби i прийоми крiзь призму лiнгвосинергетики. *Вiсник Київського національного лiнгвiстичного університету*. 2011. Т. 14, № 1. С. 7–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknlu_fil_2011_14_1_4. (дата звернення: 5.06.2023).
  8. Мойсієнко А. К., Бас-Кононенко О. В., Бондаренко В. В. Сучасна українська літературна мова. *Лексикологія. Фонетика* : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. С. 270.
  9. Колесник О. С., Гаращук Л. А., Гаращук К. В. Теоретична фонетика англійської мови : навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2015. С. 226.
  10. Жежерун О. П., Смиш О. Р. Автоматизація розв'язування задач з планіметрії, записаних природною українською мовою. *Проблеми програмування*. Київ : Києво-Могилянська академія, 2020. № 4. С. 71–80.
- REFERENCES**
1. Gudmanyana A. G., Sitko A. V., Yenchewa H. G. (2017) Vstup do perekladoznavstva [Introduction to translation studies]. Vinnytsia : *Nova Kn.*, p. 295.
  2. Rebrii O. V. (2012) Suchasni kontseptsiyi tvorchosti u perekladі [Modern concepts of creativity in translation]. A monograph. Kharkiv: *V. N. Karazin KhNU*, p. 376.
  3. Gambier Y. (2020) Change and Continuity in Translation. *Renewing Communication in a Globalised World*. no. 37. DOI: <https://doi.org/10.5755/j01.sal.1.37.27760>
  4. Aharoni, R., Johnson, M., Firat, O. (2019) Massively Multilingual Neural Machine Translation. In *Proceedings of the 2019 Conference of the North American Chapter of the Association of the Association for Computational Linguistics: Human Language Technologies*, vol. 1, pp. 3874–3884.
  5. Gaponenko L. P. (2015) Pereklad i normatyvni aspekty perekladu [Translation and normative aspects of translation]. *Philological studies. Scientific Bulletin of the Kryvyi Rih State Pedagogical University*. vol. 13. pp. 51–56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2015_13_9
  6. Slypushova A. (2020) Dyskurs bat'ko-dytyna v animatsiyomuseriali «Family Guy»: korpusnyy analiz [Father-child discourse in the animated series "Family Guy": a corpus analysis]. *Synopsis: text, context, media*, no. 26(2). pp. 61–65. URL: <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2020.2.6>
  7. Babeliuk O. A. (2011) Stylistychni zasoby i pryomy kriz' pryzmu lnhvosinerhetyky [Stylistic means and techniques through the prism of linguistic synergy]. Kyiv : *Bulletin of the Kyiv National Linguistic University*. vol. 14, no. 1. pp. 7–17.
  8. Moisiienko, A. K., Bas-Kononenko, O. V., Bondarenko, V. V. (2020) Suchasna ukrayins'ka literaturna mova [Modern Ukrainian Literary Language]. *Lexicology. Phonetics: a textbook*. Kyiv : *Znannia*, p. 270. ISBN 978-966-346-826-6
  9. Kolesnyk O. S., Harashchuk L. A., Harashchuk K. V. (2015) Teoretychna fonetyka anhliys'koyi movy [Theoretical phonetics of the English language]. Zhytomyr : Ivan Franko State University Publishing House, p. 226.
  10. Zhezherun O. P., Smysh O. R. (2020) Avtomatyzatsiya rozv'yazuvannya zadach z planimetriyi, zapysanykh pryrodnoyu ukrayins'koyu movoyu [Automation of solving planimetry problems written in natural Ukrainian]. *Programming problems*. Kyiv : Kyiv-Mohyla Academy, no. 4. pp. 71–80.